

KNHM begeleidt bewoners die hun buurt, wijk, dorp of stad willen verbeteren. Deze begeleiding richt zich op bewoners die:

- Zelf met hun idee hun fysieke leefomgeving willen verbeteren.
- Actief willen participeren in besluitvorming.

Dit doen we met inzet van kennis, procesbegeleiding en uitgebreid netwerk.

KNHM reikt P-NUTS Award uit

Lokaal duurzame energie opwekken? Peanuts. Het kan. Dat bewijzen de veertig initiatieven die dat al succesvol doen en meedongen naar een P-NUTS Award. Op 13 april reikte KNHM-directeur Frank van Bussel de P-NUTS Award uit voor het mooiste burgerinitiatief: Doorzon.

Een echte opsteker als je project in de prijzen valt. In de jury zitten onder anderen voorzitters Herma en Herman Wijffels en hoogleraar duurzaam innoveren en oud-minister van VROM Jacqueline Cramer. Alle juryleden hebben hun sporen verdiend in wetenschap, politiek, bedrijfsleven en zijn deskundig op het gebied van duurzaam energie opwekken.

Doorzon, een Vereniging van Eigenaren van een monumentaal appartementengebouw, krijgt van

ons de P-NUTS Award omdat ze een voorbeeld geeft voor iedereen. De bewoners plaatsten 87 zonnepanelen op hun onderkomen. "Op zich niet ingewikkeld", zegt KNHM-directeur Frank van Bussel. "Maar je moet veel hobbels nemen om dat voor elkaar te krijgen op

**Zonnepanelen
op alle flats
in Nederland**

een monument. Neem alleen al het verkrijgen van een vergunning en de financiering. Het zou fantastisch zijn als alle flatbewoners in Nederland enthousiast raken en ook zonnepanelen op hun gebouwen plaatsen."

Samen aan de keukentafel

Van Bussel: "Wij begeleiden burgerinitiatieven rondom lokaal opwekken van duurzame energie. Het is onze doelstelling dat mensen verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leefomgeving. Opwekken van lokale duurzame energie is een perfect project om aan die doelstelling te voldoen. Er ontstaat sociale samenhang als mensen met elkaar aan tafel gaan zitten om dat in hun straat, wijk of op hun flatgebouw te organiseren." Van Bussel hoopt dat lokaal duur-

zame energie opwekken in de toekomst zal toenemen. "Er hangt een sfeer dat het allemaal niet kan, dat de afschrijvingstermijn te lang is en dat het te duur is. Als je een auto koopt, kijk je ook niet naar afschrijvingstermijnen. Koop je zonnepanelen, dan heb je voor twintig jaar stroom. Je bent onafhankelijk en wordt niet geconfronteerd met voortdurend stijgende energieprijzen."

Meer mooie voorbeelden van lokaal opwekken van duurzame energie lees je in ons magazine de Werkplaats via www.knhm.nl/energie. Zie ook www.p-nuts.nu.

Meer informatie:
Frank van Bussel
E frank.vanbussel@knhm.nl
T 026 4455146

Een bostuin om van te smullen

Wat doe je als je uitkijkt op een met bramen overwoekerd terrein? Bewoners van de wijk Pomona in Wageningen weten het wel: een ideale plek voor een ruige bostuin vol fruitbomen en -struiken om van te eten. En een plek om buurtbewoners te ontmoeten tijdens het onderhoud en oogsten.

Deze maand is het weer zover. Bewoners steken de handen uit de mouwen om bomen te planten en perkjes aan te leggen. Petra Derkzen, voorzitter van de werkgroep: "Zo'n vijftien mensen helpen beurtelings mee, het buurtcentrum deelt soep en broodjes uit en een buurtbewoner trakteert op een zelfgebakken appeltaart. De sfeer is leuk en ontspannen." Nog even en de wijkbewoners kunnen hun mand vullen met de oogst: stoofperen, mispels, appels, kersen, noten...

Samen actief

Niet alleen op de werkdagen zijn de bewoners actief, ze werkten ook hard aan het tuinontwerp, zorgden voor financiering en richtten een werkgroep op. KNHM ondersteunde de werkgroep bij het ontwerpproces met de buurtbewoners en hielp met de communicatie rondom het project.

Naast enthousiaste bewoners zijn er ook die zich zorgen maken over vandalisme, hangjongeren, hondenpoep en verval. Derkzen: "We proberen die dingen te voorkomen. Verder zal de tijd het leren." Voor haar betekent de tuin voorlopig alleen maar goeds. "Ik heb mensen ontmoet die ik anders nooit was tegengekomen en ben nu meer verankerd in de buurt. Ik voel me er meer thuis omdat ik een bijdrage kan leveren aan mijn omgeving."

Meer informatie:

Monique Melchers
E monique.melchers@knhm.nl
T 06 27062007

Twaalf provinciale Kern met Pit-feesten

Vrijwilligers die in hun vrije tijd enthousiast samen ergens de schouders onder zetten. Dat is het mooiste van de leefbaarheidswedstrijd Kern met Pit, vindt Frans Wiersma, Kern met Pit-coördinator Overijssel en jurylid. In maart en april zijn de Kern met Pit-prijzen uitgedeeld.

Tijdens de feestelijke prijsuitreikingen in alle provincies zijn de deelnemersgroepen goed in het zonnetje gezet. Als beloning voor het harde werken ontvingen zij het predikaat 'Kern met Pit' en duizend euro. De aanwezigheid van de Commissaris van de Koningin of een gedeputeerde en aandacht van de lokale pers maakten de feestvreugde compleet. In totaal haalden 172 projecten de eindstreep.

Uiteindelijk zijn de deelnemersgroepen vooral trots op hoe hun project de buurt bij elkaar bracht. De geldprijs blijkt niet het belangrijkste. Als jurylid bezocht Wiersma verschillende projecten. "Onge-

lofelijk wat mensen uit de grond weten te stampen", zegt hij. "Daar heb ik grote waardering voor."

Benieuwd naar de projecten? Deze maand komt het Kern met Pit-magazine uit, boordevol inspirerende bewonersinitiatieven van de afgelopen Kern met Pit-ronde.

www.knhm.nl/kernmetpit

Meer informatie:

Monique Melchers
E monique.melchers@knhm.nl
T 06 27062007

stemmen uit 't veld

Burgerparticipatie en bewonersinitiatieven zijn de werkvelden van KNHM. Hoe denken professionals uit ons netwerk over bepaalde zaken binnen onze werkvelden? In 'Stemmen uit 't veld' geven ze hun mening over onderwerpen waarmee zij actief bezig zijn.

Beweging in energieland

Duurzame energie-initiatieven zijn maatgevend voor de toekomst. De mensen achter de lokale energiebedrijven vormen de voorhoede van een nieuwe emancipatoire beweging. We laten het industriële tijdperk langzaam achter ons en gaan van massaproductie en procedures terug naar meer eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid. Technologie en kennis maken het mogelijk dat burgers en ondernemers de oude nutsvoorzieningen weer in eigen hand nemen. Met oog voor de directe leefomgeving, vaak in coöperatieve samenwerkingsverbanden.

Gevestigde belangen sribbelen nog tegen, maar deze beweging is onomkeerbaar. De maatschappelijke effecten zijn groot: meer activiteit op lokaal niveau, lokale duurzame energie en ook lokale duurzame voedselproductie zijn bij uitstek goed voor de lokale werkgelegenheid, voor de onderlinge cohesie binnen lokale gemeenschappen. Ook zorgt deze beweging voor meer onafhankelijkheid van schommelingen op internationaal niveau. Iets wat in het huidige politieke klimaat toch als muziek in de oren zou moeten klinken.

Waar in buurlanden als Duitsland, Spanje en Engeland de overheid meewerkt aan duurzame, lokale energieproductie, valt in Nederland nog veel te winnen. Ik zie het bij projecten als Beheervereniging Doorzon, het winnende burgerinitiatief op de P-NUTS Awards 2011.

De bewoners plaatsten 87 zonnepanelen op hun appartement. Van de rijksoverheid moeten ze energiebelasting betalen over de stroom die ze zelf opwekken. In de Tweede Kamer wordt al (te) lang gesproken om dit te veranderen. Gelukkig heeft de gemeente Leeuwarden zich financieel garant gesteld voor deze kosten.

Herman Wijffels
Hoogleraar
duurzaamheid en
maatschappelijke
verandering

Tweede Kamer steunt PlattelandsParlement 2011

Na drie succesvolle edities zijn wij er weer klaar voor. Het nationale PlattelandsParlement 2011. Een ontmoeting tussen politici en plattelandsbewoners.

Vol goede moed stapten wij met de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen en het Netwerk Platteland naar een aantal ministeries met de vraag om medewerking. Met de kersverse ministerie-structuur en het afschaffen van de tak plattelandsontwikkeling wisten de ambtenaren van het ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie echter niet waar de verantwoordelijk voor een PlattelandsParlement nu ligt. Ook Binnenlandse Zaken wist zo snel niet wie wat zou moeten doen. De stap naar de leden van de Tweede Kamer bleek een treffer. Er is breed draagvlak voor een dergelijke ontmoeting.

De Tweede Kamer ziet in dat meer verantwoordelijkheid neerleggen bij burgers nog niet zo makkelijk is. Daarvoor moet je weten wat bewoners nodig hebben om zelf meer initiatief te nemen. Het PlattelandsParlement levert die inzichten. Een kans voor parlementariërs om te toetsen of het beleid zijn vruchten afwerpt en waar in de praktijk obstakels zitten.

Het belang voor de plattelandsbewoners is duidelijk. Zij kunnen interessante ontwikkelingen, belemmeringen en wensen direct bij de parlementariërs op de kaart zetten. Dichter bij elkaar kunnen we het niet brengen.

Trots kunnen we melden dat, onder druk van de Tweede Kamer, staatssecretaris Bleker financieel bijdraagt aan het PlattelandsParlement in november 2011. Tot die tijd zitten we niet stil. Drie commissies van wijzen gaan aan de slag met aanbevelingen voor de thema's duurzame energie, bevolkingskrimp en burgerparticipatie. Het PlattelandsParlement is vervolgens de plek waar de discussie plaatsvindt. Dus Tweede Kamerleden en plattelandsbewoners, maak je borst maar vast nat! Tot in november 2011.

Meer informatie:

Frank van Bussel
E frank.vanbussel@knhm.nl
T 026 4455146

Ger van den Oetelaar, KNHM afdeling Noord-Brabant:

'Mensen moeten er iets van merken'

Projecten aanpakken waar mensen wat aan hebben. Dat is Ger van den Oetelaar uit het hart gegrepen. Om burgers te helpen hun droom te realiseren, spreekt hij ze aan op hun drive. "Dan krijgen ze energie om in hun vrije tijd daadwerkelijk dingen te doen."

Sinds 2008 is Ger van den Oetelaar voorzitter van KNHM afdeling Noord-Brabant. Ger is gewend de handen uit de mouwen te steken. Hij weet niet beter, hij past het 'kunstje' al vele jaren toe. Als voormalig wethouder en voorzitter van diverse clubs. "Bottum-up-projecten genereren is mijn tweede natuur", vertelt hij. "Het begon ooit met kerkuilenkasten maken en plaatsen, een oeverzwaluwenvand creëren en heggen leggen." Mooie beleidsplannen zeggen niemand iets, vindt Ger. Hij gaat voor de inhoud. En dat is te merken. Met zijn komst bij de afdeling Noord-Brabant neemt het aantal leefbaarheidsprojecten toe. "Daar gaat het om. Ik ben praktisch ingesteld. Wil zaken voor elkaar krijgen waar mensen iets van merken, anders heeft het geen

zin. Gewoon goede projecten doen. Dat is tevens je beste communicatie naar buiten."

Waardering

'Veldpoorten' noemt Ger als een van de mooiste recente projecten in zijn provincie. Nieuw vervaardigde veldpoorten naar historisch voorbeeld en oude perceelnamen krijgen weer een plek in het landschap. "Bij dat project zijn veel mensen betrokken: scholieren van verschillende niveaus, heemkundekringen, gemeente en bewoners

"Het project versterkt de goede dingen van de streek en geeft de omgeving weer identiteit."

Veldpoort 'de Middelkanten'

van Sint Oedenrode, Schijndel en Boxtel. Het project bundelt cultuurhistorie, educatie, landschapsherstel en duurzaamheid. Het versterkt de goede dingen van de streek en geeft de omgeving weer identiteit. Daarmee wordt ze mooier, herkenbaarder en leefbaarder, wat mensen weer verbindt met hun eigen omgeving." Ger weet dat betrokkenen trots zijn op wat ze gemaakt hebben. "Bij een geslaagd project worden vrijwilligers onderdeel van het succes. Vrijwilligers willen waardering

van de maatschappij. Die waardering houdt ze betrokken bij projecten. Wij dragen ons steentje bij door hulpvaardig te zijn. Barrières te slechten die initiatiefnemers tegenkomen."

Maatschappij verbeteren

Zelf geeft Ger graag het goede voorbeeld. Hij ziet het als zijn plicht op zoek te gaan naar projecten om mensen de gelegenheid te geven de maatschappij te verbeteren. "Als je deel wilt zijn van deze maatschappij moet je kijken wat je maximaal kunt doen om de maatschappij te verbeteren. Bij KNHM kies je voor verbetering van de leefomgeving. Ik vind het elke keer weer een uitdaging om als voorzitter betrokken te blijven bij de feitelijke realisatie van een leefbaarheidsproject."